

[Forside \(/\)](#) / [Planteavl \(/planteavl/\)](#) /

[Økologiske spisekartofler: Arealet er stabilt \(/planteavl/oekologiske-spisekartofler-arealet-er-stabilt/\)](#)

Udgivet 03.08.2026

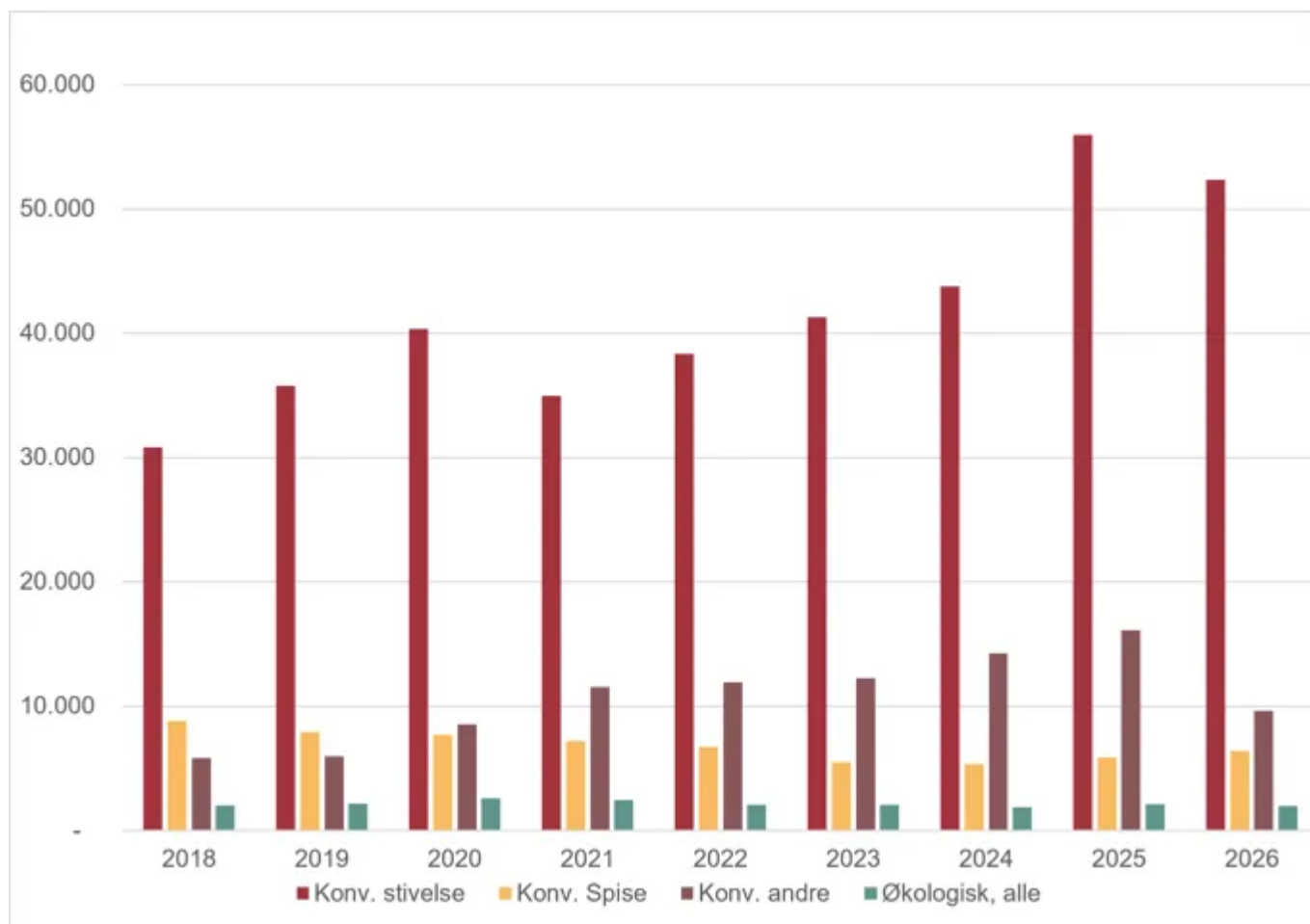
Status på økologisk kartoffelproduktion

Arealet med økologiske kartofler ligger stabilt omkring 2.000 hektar. Adgang til sunde sorter, der kan levere kvaliteter, der falder i forbrugernes smag, er vigtig for produktionens fortsatte eksistens og udvikling.

Af Sven Hermansen

Arealopgørelserne er sammensat fra forskellige kilder, da der ikke findes en komplet, aktuel opgørelse over det økologiske kartoffelareal. Det ser ud til, at arealet har ligget stabilt omkring 2.000 hektar siden toppen i 2020, hvor der var en mindre økologisk stivelsesproduktion.

Markedet for danske, økologiske kartofler til spisebrug er tilsyneladende mættet, og derfor er det nødvendigt at se på, hvad der kan og skal gøres for at fremme lysten til at købe dem.

Figur 1. Økologisk og konventionelle kartoffelarealer (hektar) i perioden 2018-2026 for kategorierne konventionel stivelse, konventionel spise, konventionel andre og økologisk alle. Økologisk areal 2025-2026 er anslået. Kilder: lbst.dk og DST.dk. Økologi 2025-2026: Markdata planlagt

Økologiandelen er høj for spisekartofler

En nærmere analyse af tallene viser, at de økologiske kartofler udgør 3-4 % af det samlede kartoffelareal. Kartoffler til stivelsesindustrien er helt dominerende i det konventionelle kartoffellandskab. Regner man med de arealer, der er indberettet som spisekartofler (afgrødekod 152), ligger økologiandelen på 25-30 % af arealet i perioden. Det er en meget høj andel i forhold til de øvrige planteavlsafgrøder. I den sammenhæng er det på sin plads at notere, at udbytterne i konventionelle spisekartofler er væsentligt højere end i økologiske.

Faldende forbrug af kartofler i detailhandlen

I detailhandlen ser man et generelt faldende forbrug af spisekartofler på 33 % over de seneste 10 år, jf. Økologisk Landsforenings markedstal. De økologiske kartofler er også udfordrede i den faldende tendens. I opgørelserne fra detailhandlen er importerede og danske kartofler i samme kategori.

Årsagerne til den manglende positive udvikling i markedsandelene er flere, bl.a. disse:

- Viden om sorter og deres bedste anvendelse er begrænset men et område, der vil blive sat spot på i de kommende år. Den nødvendige viden skal etableres hos dem, der sælger og markedsfører kartoflerne,

og hos dem der køber og bringer kartoflerne hjem i køkkenet. Økologisk Landsforening starter et nyt projekt om efteruddannelse af grøntansvarlige i dagligvarehandlen.

- Prisbevidsthed, generationskultur og tidspres/magelighed får forbrugerne til at vælge varer som f.eks. ris og pasta eller kartofler i store 2-kilos poser.

Det er det seje træk, der skal få danske forbrugere til at interessere sig for den klimavenlige økologiske kartoffel, som kan bidrage til variation i den planterige menu. Landmanden og forsyningskædens ansvar er at levere de mængder og kvaliteter, der kan skubbe til en positiv udvikling.

Indsats mod sygdomme skal mindske spild

I de kartoffelprojekter, Innovationscenter for Økologisk Landbrug er involveret i, er der fokus på sygdommene Phytophthora, (skimmel), Black Dot og Sølvskurv. De to sidste er måske mindre kendte, men de har begge stor indflydelse på den kvalitet, der kommer ud på hylderne. Særligt i perioden fra sidst på vinteren til de nye kartofler lander på hylderne, vil mange forbrugere have oplevet at hjembringe en pose kartofler, hvor en stor del skal smides ud. Årsagerne er bl.a. sædskifterne hos producenterne, kvaliteten af læggematerialet og styring af kartoffellageret.

Forædling i kapløb med skimmelsvampens mutationer

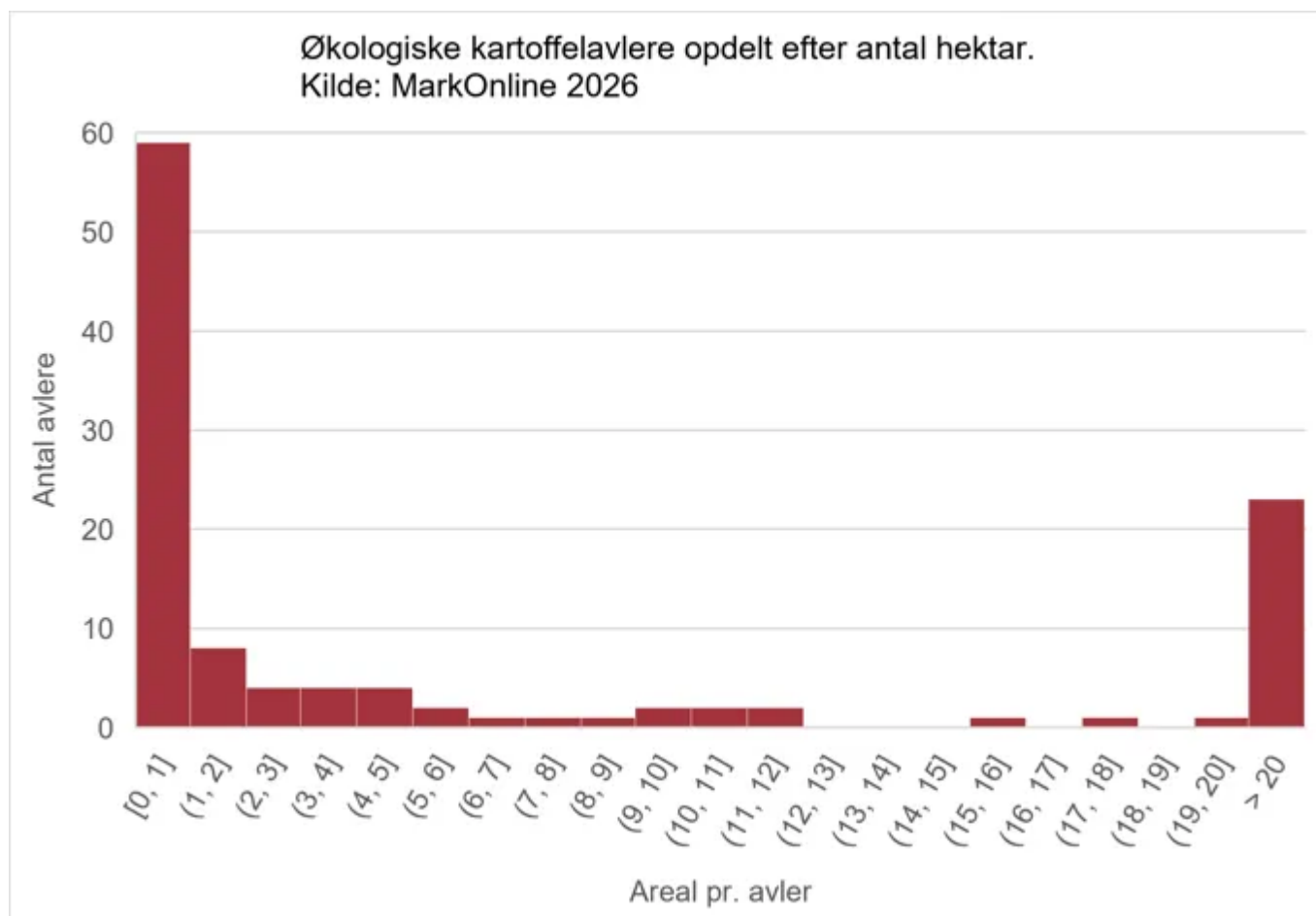
Skimmel er den helt dominerende udbyttebegrænsende faktor. Problemstillingen er kompleks, men kort sagt så dræber skimmelsvampen kartoffeltoppen og standser dermed væksten, og ofte før knoldene har nået den ønskede størrelse.

Forædlingen er et kapløb mellem kombinationer af resistensgener og skimmelsvampens mutationer i marken. Torben Nielsen, der er Sales Manager i forædlingsvirksomheden Danespo, konstaterede på Økomarkdag i juni 2026, at selektion for resistens og udbytte har højere prioritet end selektion for diversitet i smag. Med den kommende adgang til nye forædlingsteknikker (NGT) ser den konventionelle kartoffelavl lys i horisonten, da det potentielt vil give hurtigere mulighed for at kombinere flere resistensgener i nye sorter. Økologer får ikke umiddelbart adgang til NGT-forædling og skal derfor fokusere endnu mere på godt management, for at kunne levere kvalitetskartofler.

Mange producenter har små arealer

Godt management er ikke kun for de relativt få professionelle økologiske kartoffelavlere, men den meget store spredning i produktionernes omfang og formål (se figur 2), gør det udfordrende at få alle med på en ny praksis, der kan forbedre kvaliteten og bedst muligt sikre de resistensegenskaber, økologer stadig har til rådighed.

Af de ca. 120 økologer, der har registreret kartofler i deres MarkOnline plan for 2026, dyrker halvdelen mindre end 1 hektar. Går man længere ned i tallene, dyrker halvdelen af disse mindre end 0,3 hektar. Vi har altså at gøre med en økologisk produktion til formentlig gårdbutik eller vejbod, 23 avlere har mere end 20 hektar og dyrker til gengæld 90 % af det samlede økologiske areal.

Figur 2. Fordeling af økologiske avlere på størrelsen af kartoffelareal.

Management skal sikre økologisk produktion

Økologer anvender allerede tidlige sorter, forspirer dem og lægger dem så tidligt som muligt, når der samtidig tages hensyn til den anbefalede jordtemperatur. Det er med til at give det bedst mulige udbytte, når skimmelangrebene standser væksten.

De fleste af de praksisser, der skal tages i brug for at finde den nødvendige forbedrede management, er alment gyldige og burde i vidt omfang udbredes til alle, der dyrker kartofler, også privat, hvis det er muligt.

Anbefalinger for læggekartofler

Det er en meget klar anbefaling at være omhyggelig med sortsvalg og dyrkning af læggemateriale.

Vækststandsning og brænding ved angreb, og/eller når sorteringen er tilfredsstillende, store kamme samt adskillelse fra produktionsarealer er med til at sikre sundt læggemateriale.

Til beskyttelse af resistensgener er det vigtigt at holde fysisk afstand (forskellige marker), når man dyrker sorter med aktive resistensgener og gamle modtagelige sorter på samme ejendom.

'Skimmelgruppe' skal sikre resistensgener

Brancheorganisationen Danske Kartofler har nedsat en faglig 'Skimmelgruppe' med det formål at sikre de resistensgener, der er til rådighed i dag. Initiativet er i høj grad kommet i stand på baggrund af den markante udfasning af de hidtil meget anvendte fungicider i konventionel stivelsesproduktion.

Stivelseskartofler er en værdifuld produktion, der er afhængig af lang vækstsæson, da det er det samlede knold- og stivelsesudbytte, der afregnes, og ikke en bestemt knoldstørrelse som for spise- og læggekartofler. I Skimmelgruppen er branchen bredt repræsenteret: forskning, industri, rådgivning og økologi.

Inspiration fra Holland

Inspirationen til arbejdet kommer blandt andet fra Holland, hvor der i en længere årrække har været en decideret lovgivning på området. Den hollandske lovgivning rækker helt ind i private haver. Det mest kontroversielle element i de hollandske regler er krav om afhugning/fjernelse af toppe, når angrebet når et vist stadie. Der er ingen tvivl om, at dette tiltag er vigtigt for at beskytte de eksisterende resistensgener. Afhugning af toppen vil afkorte økologiske kartoflers vækstsæson. Graden af afkortning er afhængig af vejrforholdene omkring de første angreb. Skimmelgruppen har til opgave at sætte tal på det potentielle tab, det kan give økologerne både på den korte bane og i et længere perspektiv.

Betydningen af sædskifte som forebyggende middel

Et element, der ikke er indeholdt i de hollandske regler, men som diskuteres intenst i Skimmelgruppen, er betydningen af et sædskifte med 2, 3, 4 eller flere kartoffelfrie år. Der er danske forsøg, der viser en effekt i form af aftagende smittetryk, når antallet af frie år udvides fra 2 til 4 år. Der er behov for at få disse data konsolideret, men det ligger meget i tråd med værdierne i det gode økologiske sædskifte.

Branchen er udfordret

Den samlede kartoffelbranche har en stor udfordring fra 2027. Adgangen til sorter med robust resistens er begrænset. I stivelsesproduktionen er udfordringen, at vækstsæsonen kan blive væsentligt afkortet med forbuddet mod anvendelse af en række fungicider. Økologer producerer spisekartofler, men er også afhængige af at have adgang til sunde sorter, der kan levere kvaliteter, der falder i forbrugernes smag.

Rapport om økologisk kartoffelproduktion i Danmark, opdateret august 2024 (pdf, 12 s.)
(/media/xytded3q/statusrapport_oekologisk-kartoffelproduktion-i-danmark_opdateret-august-2024.pdf)

Måske er du også interesseret i

09.07.2026

Vintervikke som dæksæd for kløvergræs

Dæksæd af vintervikkesorten Otsaat Dr. Baumans øger proteinindholdet i 1. slæt...

02.07.2026

Oversigt over økologiske landsforsøg 2026

Forebyggelse af bygfluer, lattergas fra organiske gødninger, sortsblandinger i...

22.06.2026

Udbud af økologisk frø af vinterraps i OrganicXseeds 2026

I databasen OrganicXseeds kan du undersøge udbuddet af økologisk frø af vinterraps til...

18.05.2026

Havresorters kvalitet til havredrik

I 2024-2025 har projektet POATential undersøgt kvaliteten af havre hele vejen...

08.06.2026

Frøblandinger til økologer

Det er vigtigt, at du som økologisk landmand er opmærksom på de regler, de...

27.03.2026

Artsrige græsblandinger har mange fordele på kvægbedriften

Græsmarksblandinger med en stor diversitet og et balanceret indhold af græs, urter og...

07.07.2026

Fremtidens skadedyr: Nyt projekt skal sikre økologiske afgrøder

Klimaet forandrer sig hurtigt, og en ny bølge af skadedyr truer derfor danske afgrøder....

06.03.2026

Økologisk vinterraps - dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk vinterraps.

08.06.2026

Når du bruger egen udsæd i økologisk produktion

Husk at få testet for udsædsbårne sygdomme og spireevne samt have fokus p...

08.06.2026

Læggekartofler til økologisk dyrkning

Læs herunder om praksis for dispensation til brug af ikke-økologiske læggekartofler o...

08.06.2026

Økologisk vårhvede - dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk vårhvede.

26.02.2026

Vårbyg - økologisk dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk vårbyg.

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Sven Hermansen

Chefkonsulent

+45 29 31 46 43

sher@icoel.dk

Anna Borum

Konsulent

+45 21 67 65 33

abor@icoel.dk